

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 4105/26.7.2018

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΑΠΟΦΑΣΗ
185/2017**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 21.6.2017 και ώρα 10:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Γεώργιο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου και Βασίλειος Καραποστόλης, τα οποία είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με το διακριτικό τίτλο «ΣΚΑΪ», ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ», αναφορικά με το ζήτημα της προσήκουσας σήμανσης του τηλεοπτικού προγράμματος reality Survivor σε σχέση με την προστασία των ανήλικων τηλεθεατών. Η υπόθεση εξετάζεται με αυτεπάγγελο έλεγχο που αποφασίστηκε στη συνεδρίαση του Συμβουλίου την 3^η.4.2017, με αφορμή καταγγελία της Γ' ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης. Σχετικά έγγραφα του φακέλου αποτελούν τα με αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένων ΕΣΡ 2222/6.4.2017, 2314/12.4.2017, 2519/28.4.2017, 2520/28.4.2017, έγγραφα του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινοβουλευτικού Ελέγχου της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης προς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και οι με αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένων ΕΣΡ 1596/7.3.2017, 2024/28.3.2017, 2166/3.4.2017, 2441/24.4.2017, 2273/10.4.2017, 2268/10.4.2017, 2298/11.4.2017, 2354/18.4.2017, 2241/6.4.2017, 2504/27.4.2017, 2857/27.4.2017 επιστολές πολιτών και φορέων.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 191/6.4.2017, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Αικατερίνη Κοντοπούλου και στην ειδική επιστήμονα Παρασκευή Καρατζόγλου. Η ειδική Επιστήμων Παρασκευή Καρατζόγλου υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 477/ΕΣ/29.5.2017 νομική της εισήγηση και η διοικητική υπάλληλος Αικατερίνη Κοντοπούλου υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 478/ΕΣ/29.5.2017 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης την 21.6.2017, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστησαν ο Κωνσταντίνος Κημπουρόπουλος (γενικός διευθυντής), ο Κωνσταντίνος Φιλιππόπουλος (νομικός σύμβουλος), ο Στάθης Γεωργόπουλος (δικηγόρος) και οι Παναγιώτης Μμπομπολής και Λίνα Ροδίτου (τεχνικοί σύμβουλοι), μετά από αναβολή την 13^η.6.2017. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι εκπρόσωποι της εταιρείας απάντησαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, δόθηκε δε σε αυτούς ένα πρόσθετο έγγραφο που είχε προστεθεί στον φάκελο, και δη έρευνα της εταιρείας Nielsen της 2.6.2017 σχετικά με τα ποσοστά τηλεθέασης του κρινόμενου προγράμματος από τους ανηλίκους. Τους δόθηκε χρόνος για τη μελέτη του εγγράφου και δήλωσαν ότι έλαβαν γνώση του νέου στοιχείου και προχώρησαν στην ανάπτυξη των ισχυρισμών τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 28.6.2017 και ώρα 14.30 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου εισερχομένων ΕΣΡ 3447/28.6.2017 υπόμνημα.

Την 3^η.11.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της, με απόν το μέλος Νικόλαο Κιάο, το οποίο είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε δειγματοληπτικώς την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την Καλλιόπη Διαμαντάκου εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια, στη συνέχεια:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων καθώς και προϊόντων του λόγου κα της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων, που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας». Κατά το άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος: «Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους». Κατά το άρθρο 24 παρ. 1 εδ. δ' του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που έχει νομική ισχύ επί τη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, άρ. 6 της ΣΕΕ): «Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού». Εξάλλου, με το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 2101/1992 κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (υιοθετήθηκε ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1989 και τέθηκε σε ισχύ στις 2.9.1990). Κατά το άρθρο 17 περ. ε' του Ν. 2101/1992: «Τα συμβαλλόμενα κράτη ευνοούν την επεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του». Κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του Ν. 2462/1997 (που κυρώνει το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά δικαιώματα του 1966): «Κάθε παιδί, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας ή γέννησης, έχει δικαίωμα, έναντι της οικογενείας του, της κοινωνίας και του κράτους στα μέτρα προστασίας που απαιτεί η θέση του ως ανηλίκου». Κατά το άρθρο 26 παρ. 4 του Π. Δ/τος 109/2010: «Οι τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης οφείλουν να μη μεταδίδουν προγράμματα

τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων...». Κατά το άρθρο 9 παρ. 1 και 3 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ: «Η παρουσίαση οποιασδήποτε μη ειδησεογραφικής εκπομπής πρέπει να σταθμίζει την αρνητική επιρροή που μπορεί η εκπομπή να ασκήσει στους ανήλικους, αν προβληθεί σε χρόνο που συνηθίζουν να παρακολουθούν ανήλικοι...». Εξάλλου κατά την Οδηγία 2/2010 του ΕΣΡ για τις εκπομπές τηλεοπτικής αναπαράστασης της πραγματικότητας (reality shows), σχετικά με το περιεχόμενο προγραμμάτων: «Το πρόγραμμα που μεταδίδεται από τους τηλεοπτικούς σταθμούς και απευθύνεται σε ανηλίκους ή μεταδίδεται ώρα που παρακολουθούν ανήλικοι δεν πρέπει να εξιδανικεύει ή να δικαιολογεί συμπεριφορές βίαιες, επικίνδυνες, νοσηρές, παράνομες ή ανάρμοστες, λαμβανομένου υπόψη του κινδύνου μίμησης αυτών των συμπεριφορών από ανηλίκους... Πρέπει να αποφεύγεται η μετάδοση σκηνών ή περιεχομένου προγράμματος που προτρέπει στην υιοθέτηση προτύπων συμπεριφοράς που δεν συνάδουν με τους ηθικούς και νομικούς κανόνες της σύγχρονης κοινωνίας». Με την ίδια Οδηγία, για τις εκπομπές τηλεοπτικής αναπαράστασης της πραγματικότητας (reality shows), ορίζεται: «Η μετάδοση των πάσης φύσεως ψυχαγωγικών ή διαγωνιστικών εκπομπών που μεταδίδονται από τους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς οφείλει να συνάδει με τις συνταγματικώς κατοχυρωμένες αρχές, που σκοπούν στην διασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, στην προστασία της προσωπικότητας και της αξίας του ανθρώπου, καθώς και στην προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Οι τηλεοπτικοί φορείς οφείλουν να μεριμνούν για την ορθή, δόκιμη και καλαίσθητη εκφορά του δημοσίου λόγου, ενημερώνοντας τους συμμετέχοντες και λαμβάνοντας υπόψη την ώρα μετάδοσης της εκάστοτε εκπομπής και την ενδεχόμενη παρακολούθηση αυτής και από ανήλικους θεατές. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί σε κάθε περίπτωση οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών από σκηνές ή εικόνες που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική τους ανάπτυξη. Η κατάταξη και σήμανση των ανωτέρω ψυχαγωγικών ή διαγωνιστικών εκπομπών πρέπει να γίνεται με βάση το περιεχόμενο του προγράμματος και το βαθμό της τυχόν δυσμενούς επίδρασής του στους ανηλίκους τηλεθεατές. Η επιλογή ορισμένης ώρας προβολής, καθώς και η χρήση του αντίστοιχου οπτικού συμβόλου δεν απαλλάσσουν τον τηλεοπτικό φορέα από την υποχρέωση ορθής και σύννομης σήμανσης βάσει του περιεχομένου κάθε

εκπομπής. Επιπροσθέτως, σε τυχόν αναμετάδοση του προγράμματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχική σήμανση και η αντίστοιχη ώρα μετάδοσης, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών».

Σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 5 του Π. Δ/τος 109/2010: «Όλα τα τηλεοπτικά προγράμματα, εκτός των προγραμμάτων τηλεοπτικής διαφήμισης και τηλεπώλησης, κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με το βαθμό της δυσμενούς επίδρασης που μπορεί να έχει το περιεχόμενό τους στην προσωπικότητα και στην εν γένει σωματική, ηθική, πνευματική και διανοητική ανάπτυξη των ανηλίκων. Σε κάθε κατηγορία αντιστοιχεί ένα ειδικό σύμβολο ή ηχητικό σήμα το οποίο μεταδίδεται επί της οθόνης σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος ή σε καθορισμένο τμήμα αυτής. Επίσης, το σύμβολο αναγράφεται υποχρεωτικά δίπλα στον τίτλο των τηλεοπτικών προγραμμάτων σε κάθε δημοσίευση ή καταχώριση των προγραμμάτων αυτών στον Τύπο και μεταδίδεται σε όλη τη διάρκεια των αντίστοιχων ενημερωτικών μηνυμάτων αυτοπροβολής του τηλεοπτικού οργανισμού (τρέιλερ).

Τα ενημερωτικά μηνύματα αυτοπροβολής του τηλεοπτικού οργανισμού (τρέιλερ) απαγορεύεται να μεταδίδονται στις ζώνες εκείνες, στις οποίες απαγορεύεται να μεταδίδονται τα προγράμματα, στα οποία αναφέρονται». Κατά το άρθρο 26 παρ. 7 εδ. γ' του Π. Δ/τος 109/2010: «Η σήμανση κάθε προγράμματος συναρτάται άμεσα με το περιεχόμενο και την ώρα μετάδοσής του». Με την Υπόδειξη 1/14.10.2014 του Ε.Σ.Ρ. στο σημ. Α παράγραφος 1, 4 και 5 σχετικά με την σήμανση προγραμμάτων, ορίζεται ότι η σήμανση των προγραμμάτων πρέπει να συναρτάται άμεσα με το περιεχόμενό τους, ώστε τα προγράμματα που μεταδίδονται σε ώρες που παρακολουθούν τηλεόραση ανήλικοι να μην ασκούν δυσμενή επίδραση στην πνευματική, ηθική ή σωματική τους ανάπτυξη και ότι σε περίπτωση που το τμήμα μίας εκπομπής έχει διαφορετική σήμανση από την υπόλοιπη, εύλογο είναι, εφόσον υπάρχει δυνατότητα, εκτός από την εμφάνιση του συμβόλου να υπάρχει και προφορική ενημέρωση του τηλεοπτικού κοινού πριν από τη μετάδοση των τμημάτων αυτών από τον παρουσιαστή της εκπομπής καθώς και ότι η μετάδοση των ανακοινώσεων του προγράμματος του σταθμού (τρέιλερ) απαγορεύεται να γίνεται σε ώρες που απαγορεύεται η μετάδοση των προγραμμάτων στα οποία αναφέρονται. Κατά το άρθρο 3 της Υ.Α. 6138/Ε/17.3.2000 του Υπουργού Τύπου και ΜΜΕ: «Τα τηλεοπτικά προγράμματα που είναι κατάλληλα για ανηλίκους με επιθυμητή τη γονική συναίνεση

προβάλλονται με τον περιορισμό να μην μεταδίδονται σε ζώνη παιδικού προγράμματος. [... Σήμανση 2ης κατηγορίας, χρώματος μπλε με επεξήγηση: κατάλληλο, επιθυμητή η γονική συναίνεση, επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης προγράμματος: στην ευχέρεια του τηλεοπτικού φορέα, με μόνο περιορισμό να μη μεταδίδεται σε ζώνη παιδικού προγράμματος, καθώς και 30' πριν και μετά τη ζώνη αυτή και επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης τρέιλερ: όχι σε ζώνη παιδικού προγράμματος, καθώς και 30' πριν και μετά τη ζώνη αυτή. Σήμανση 3ης κατηγορίας, χρώματος πορτοκαλί με επεξήγηση: κατάλληλο, απαραίτητη η γονική συναίνεση, επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης προγράμματος: μετά τις 21:00 έως τις 06:00 – Παρασκευή, Σάββατο και την προηγούμενη αργιών, μετά τις 22:00 και επιτρεπόμενες ώρες μετάδοσης τρέιλερ: μετά τις 21:00. Νωρίτερα επιτρέπεται μόνο αν μεταδίδονται σκηνές που δεν μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη σωματική, ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων....]».

Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α', β' και ε' του Ν. 2328/1995: «Σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας το Ε.Σ.Ρ. επιβάλλει τις από αυτό προβλεπόμενες κυρώσεις. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να μη μεταδίδουν προγράμματα που ενδέχεται να επηρεάσουν την σωματική, την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων (άρθρο 26 παρ. 4 ΠΔ 109/2010). Εξαιρέσεις επιτρέπονται, αν εξασφαλίζεται με επιλογή κατάλληλης ώρας εκπομπής και με άλλα μέσα τεχνικής φύσης η προστασία των ανηλίκων (άρθρο 9 παρ. 3 Κανονισμού 2/1991). Εξάλλου, η παρουσίαση κάθε ψυχαγωγικού προγράμματος πρέπει να σταθμίζει την αρνητική επιρροή που μπορεί να ασκήσει στους ανηλίκους (άρθρο 9 παρ. 1 Κανονισμού 2/1991). Όλα τα τηλεοπτικά προγράμματα κατατάσσονται σε κατηγορίες καταλληλότητας ανάλογα με το βαθμό της επίδρασης που μπορούν να έχουν στην προσωπικότητα και την ηθική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων (άρθρο 26 παρ. 5 ΠΔ 109/2010)».

Από την λογική ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων και τον συνδυασμό αυτών μεταξύ τους και προς εκείνες των άρθρων 1510 επ. του Αστικού Κώδικα, συνάγονται τα ακόλουθα:

(α) Η θέσπιση, τόσο από τον Εθνικό όσο και από τον Διεθνή Νομοθέτη, ειδικών ρυθμίσεων για τα ανήλικα πρόσωπα έχει ως προφανή βάση το δεδομένο της κοινής πείρας ότι αυτά αποτελούν μια ευάλωτη και ευαίσθητη κοινωνική ομάδα που λόγω της συναισθηματικής και ψυχικής ανωριμότητάς τους, της έλλειψης εμπειριών και της μη ανεπτυγμένης κρίσης, είναι περισσότερο επιρρεπή σε άκριτη υιοθέτηση και μίμηση αλλότριων συμπεριφορών, ιδίως συμπεριφορών που προβάλλονται από τηλεοράσεως και εκλαμβάνονται (από τους ανήλικους) ως κανονικές και συνήθειες.

(β) Η ανάθεση της επιμέλειας των ανηλίκων σε ενήλικα πρόσωπα (και ιδίως σε γονείς) είτε με απευθείας πρόβλεψη από το νόμο, είτε με απόφαση αρμοδίου κρατικού οργάνου (και ιδίως δικαστηρίου), αφενός μεν δημιουργεί σ' αυτά την υποχρέωση να μεριμνούν για την βιολογική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων, αφετέρου δε παρέχει σ' αυτά το (λειτουργικό) δικαίωμα να επιλέγουν, με δική τους ευθύνη, τις αρχές και τις αξίες, τις οποίες θέλουν να υιοθετήσουν τα εποπτευόμενα ανήλικα πρόσωπα στον ενεστώτα και στον μελλοντικό τους βίο. Στο πλαίσιο δε αυτό ο γονέας (και κάθε άλλος που έχει την μέριμνα ανηλίκου) δικαιούται και βαρύνεται να αποφασίζει ο ίδιος και με δική του ευθύνη, ποιά τηλεοπτικά προγράμματα πρέπει να επιτρέπει ή και να ενθαρρύνει τα εποπτευόμενα πρόσωπα να παρακολουθούν και ποιά όχι.

(γ) Για να είναι σε θέση οι γονείς να ασκήσουν αποτελεσματικά το ανωτέρω δικαίωμα και να εκπληρώσουν την συναφή (νομική) υποχρέωσή τους, οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να μην τους αιφνιδιάζουν, αλλά να προειδοποιούν εγκαίρως αυτούς για το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, τουλάχιστον με την προσθήκη της προσήκουσας, για κάθε περίπτωση, σήμανσης (πρβλ. ΣτΕ 4054/2008, ΣτΕ 5032/2012 και ΣτΕ 1815/2014).

(δ) Η κατάταξη της καταλληλότητας των τηλεοπτικών προγραμμάτων, που γίνεται από τις εσωτερικές επιτροπές των σταθμών υπόκειται σε έλεγχο, για να κριθεί αν είναι πράγματι η προσήκουσα με βάση το περιεχόμενό τους, και, σε αρνητική περίπτωση, αν πρέπει να επιβληθεί διοικητική κύρωση (πρβλ. ΣτΕ 4000/2013, ΣτΕ 721/2018), χωρίς αυτό να συνιστά υποκατάσταση της διοίκησης στο έργο της εσωτερικής επιτροπής του σταθμού (ΣτΕ 3203/2014).

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι, από την εκ μέρους της Ολομελείας επισκόπηση μέρους του επίμαχου προγράμματος (το περιεχόμενο του οποίου αποτελεί πανελλήνιο πασιδίηλο) και από τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προέκυψε ότι το κρινόμενο τηλεοπτικό πρόγραμμα του χρονικού διαστήματος από 13.2.2017 έως 13.6.2017, περιλαμβάνει, ως βασικά στοιχεία, τα ακόλουθα: **(α)** Ένας περιορισμένος αριθμός (ενήλικων) νεαρών προσώπων επιλέγονται και δέχονται να πάρουν μέρος σε προσωρινή κοινοβιακή συμβίωση, η δε κοινή καθημερινή δραστηριότητά τους να παρακολουθείται και να προβάλλεται τηλεοπτικά.

(β) Ως αντικειμενικός τελικός σκοπός του «παιχνιδιού» γνωστοποιείται τόσο στο τηλεοπτικό κοινό, όσο και στους μετέχοντες, η ανάδειξη ως «νικητού» (και δικαιούχου ενός χρηματικού ποσού) ενός εξ αυτών με περιοδικές «ψηφοφορίες» δύο φάσεων, στις οποίες λαμβάνουν μέρος οι μετέχοντες αφενός και το τηλεοπτικό κοινό αφετέρου.

(γ) Κάθε συμμετέχων, για να έχει αυξημένες πιθανότητες να παραμείνει στο «παιχνίδι» πρέπει διαρκώς να επιδιώκει να είναι αρεστός τόσο στο τηλεοπτικό κοινό όσο και στους άλλους συμμετέχοντες.

III. Υπαγωγή

Υπό τα δεδομένα αυτά, κάθε διαγωνιζόμενος είναι εκ των πραγμάτων αναγκασμένος να επιστρατεύσει κρυφούς υπολογισμούς και μεθοδεύσεις τόσο στην έναντι του κοινού εμφάνισή του, όσο και στις σχέσεις του με τους άλλους συμμετέχοντες, ώστε να επιτύχει τον εξοστρακισμό των άλλων και την ανάδειξή του ως νικητού, έχοντας ως δεδομένο, ότι κάθε δηλούμενη ή επιδεικνυόμενη συμπάθεια ή φιλία ή «συμμαχία» είναι εξ ορισμού προσποιητή και αναληθής, αφού ο τελικός νικητής θα είναι ένας. Έτσι, τουλάχιστον στους ανήλικους τηλεθεατές (οι οποίοι – ακριβώς λόγω της ανηλικότητάς τους – αδυνατούν να διακρίνουν τον παιγνιώδη χαρακτήρα των

δρόμων και εκλαμβάνουν αυτά ως συνήθεις και κανονικές συμπεριφορές στις ανθρώπινες σχέσεις), καθίσταται σαφές ότι ο επίσημος στόχος του «παιγνίου», ήτοι η τελική επικράτηση, υποβάλλεται συγχρόνως και ως αξία ζωής καθ' εαυτήν, για την επίτευξη της οποίας υπολαμβάνεται ως αυτονόητο, ότι επιτρέπεται να αγνοηθεί οποιαδήποτε άλλη αξία, όπως η ειλικρίνεια, η φιλία και η συνέπεια λόγων και έργων. Ενόψει τούτων, είναι προφανές - κατά την ομόφωνη κρίση της Ολομέλειας - ότι, για την παρακολούθηση των συγκεκριμένων προγραμμάτων (και άλλων παρόμοιων) εκ μέρους ανηλίκων τηλεθεατών, είναι απαραίτητη η συναίνεση των γονέων τους, οι οποίοι φέρουν και την ευθύνη των σχετικών επιλογών. Κατά συνέπεια: (α) Η προσήκουσα για τα προγράμματα αυτά σήμανση ήταν εκείνη της «3^{ης} κατηγορίας», υπό την ανωτέρω έννοια, και όχι της «2^{ης} κατηγορίας» υπό την οποία προβαλλόταν, κατά παράβαση των αναφερομένων στο νομικό μέρος διατάξεων. (β) Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εγκαλουμένη τέλεσε (εκ προθέσεως) την οικεία διοικητική παράβαση, για την οποία πρέπει να της επιβληθεί ως πειθαρχική κύρωση η «σύσταση» να μην προβάλλει στο μέλλον προγράμματα παρόμοια με τα ανωτέρω με «σήμανση 2^{ης} κατηγορίας».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης

Δέχεται ότι η εγκαλουμένη εταιρεία, στο χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο σκεπτικό, τέλεσε (εκ προθέσεως) την αναφερόμενη επίσης στο σκεπτικό διοικητική παράβαση.

Επιβάλλει στην εγκαλουμένη την πειθαρχική κύρωση της σύστασης: να μην προβάλλει στο μέλλον προγράμματα όμοια με τα ανωτέρω με «σήμανση 2^{ης} κατηγορίας».

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 3^η Νοεμβρίου 2017. Δημοσιεύτηκε κατά την 27^η Ιουλίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ